

Timișoara în sec. al XVII-lea

Gravură originală din *Colecția de stampe și litografii* a Arhivelor Naționale ale României, Serviciul Județean Timiș; fond arhivistic nr. 1141, inventar nr. 1703. Dimensiuni: 20,3 x 13,6 cm.

Autor: Guenotti, Francesco, gravor născut în Modena, activ în secolul al XVII-lea.

Editor: Degni, Demetrio. Dată/Loc apariție: 1685, Modena.

Tehnică: Gravură cu acul și dălțița; hârtie cu filigran.

Gravura a apărut în publicația lui Scala, Ercole: *L' VNGHERIA COMPENDIATA / DAL SIG. CONTE ERCOLE SCALA, / (...) IN MODENA, Nella Stamperia di Demetrio Degni. 1685. p. 40.*

Lucrarea a fost publicată și în ediții ulterioare: în anul 1686, tot la Modena, și în 1687 la Veneția.

În partea superioară a imaginii, pe filacteră, este înscris titlul gravurii: TEMESVAR; În locurile corespunzătoare din cadrul imaginii, indicațiile: A-F; în subsolul imaginii, legenda: A. Il Castello. | B. la Fortezza. C. Il Borgo | D. Molini. E. la Palude | F. Temes fiume.

Gravorul prezintă o imagine clasică a Timișoarei cu poziția geografică inversată (în oglindă); posibil ca gravura să fi fost executată după o placă cu o viziune inversă. Lucrarea reproduce foarte bine reliefat elementele principale ale orașului fortificat precum: castelul, cetatea, turnul porții, moscheea, biserica Sfânta Ecaterina; spre deosebire de alte gravuri, orașul este prezentat fără piața centrală și fără zidul despărțitor dintre castel și cetate. De asemenea, aici biserica din cartierul alăturat (Palanca Mică) este înconjurată de contraforturi, iar moara din prim-plan este figurată cu trei roți și două mici clădiri alăturate. Specific pentru lucrările din această perioadă este faptul că artistul gravor creează un efect vizual plăcut prin dinamica filacterii, completarea peisajului în fundal cu dealuri imaginare, vegetație, nori și păsări în zbor.

Bibliografie:

Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean Timiș, *Colecția de stampe și litografii*, fond arhivistic nr. 1141, inventar nr. 1703, nr. 13 (cotă anterioară nr. 14).

Iancsó Árpád, Balla Loránd, *Temesvár Regi Abrazolásai*, Târgu-Mureș, Editura Mentor, 2005.

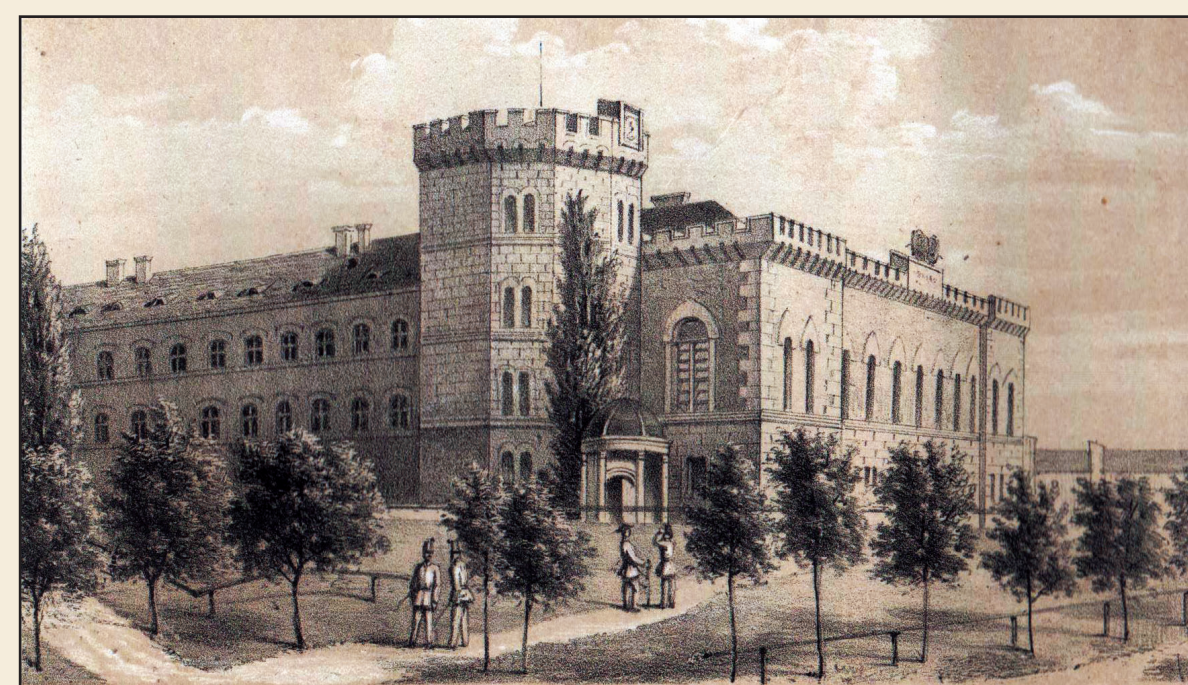
Vărtaciu-Medelet Rodica, *Timișoara în Stampe – secolele XVI-XVIII*, Timișoara, Artpress, 2018.

Ing. Dan Pura

MORISENA

REVISTĂ DE CULTURĂ ISTORICĂ, ANUL V, NR. 2 (18)/2020

Castelul Huniazilor din Timișoara, într-o litografie realizată la Leipzig pe la 1855-1860, când clădirea era folosită ca arsenal militar.

Sursa: Leonhard Böhm, *Geschichte des Temeser Banats*, Leipzig, 1861.

Colecția: Dr. Costin Feneșan (București).

CENAD – 2020